

Bilag

Kommissorium for ekspertgruppe om negativ social kontrol

Baggrund

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har vedtaget, at den fremadrettede indsats mod negativ social kontrol i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen skal samles i en treårig handleplan for 2024-26. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har i den forbindelse besluttet, at der nedsættes en ekspertgruppe, der kan komme med input til handleplanen og løbende følge handleplanens indsatser i den treårige handleplansperiode.

Om negativ social kontrol

Social kontrol handler om kollektivets adfærdsregulering af individer for at opretholde normer og værdier, som af kollektivet betragtes som rigtige eller ønskværdige. Social kontrol er i den forstand et universelt fænomen, som ikke er knyttet til bestemte religioner eller etniciteter.

Dér, hvor den sociale kontrol bliver et problem – og dermed negativ – er, når den enkelte underlægges så stærk en begrænsning af sine handlemuligheder og selvbestemmelse, at det bliver et brud på rettigheder, fører til mistro og bliver en hindring for at deltage i samfundet som aktiv og fuldgyldig borger.¹

Ud over at blive en hindring ift. rettigheder, trivsel og medborgerskab kan negativ social kontrol også under bestemte forhold være strafbart, jf. lov om psykisk vold.²

Negativ social kontrol forekommer typisk i familier, som er *kollektivistisk orienterede* (dvs. hvor hensynet til familien som en enhed går forud for det enkelte familiemedlems ønsker og behov), og i familier præget af et stærkt *køns- og aldershierarki* (dvs. hvor mænd og ældre familiemedlemmer typisk har forrang for kvinder og yngre familiemedlemmer).

26-10-2022

Sagsnummer I F2
2022 - 16294

Dokumentnummer i F2
2136461

Sagsnummer i eDoc

Sagsbehandler
Güzel Turan

Center for Beskæftigelses-, Integrations- og Erhvervs politik
Bernstorffsgade 17
1577 København V

¹ Definitionen fremgår af handleguiden til medarbejdere i Københavns Kommune "Håndtering af sager om social kontrol og æresrelaterede konflikter" (2019) og anvendes også af SIRI i publikationen "En guide til at opspore og håndtere negativ social kontrol i den beskæftigelsesrettede indsats" (2022)

² Straffelovens § 243: "Den, som tilhører eller er nært knyttet til en andens husstand eller tidligere har haft en sådan tilknytning til husstanden, og som gentagne gange over en periode udsætter den anden for groft nedværdigende, forulempende eller

Selvom social kontrol ikke kan knyttes til bestemte religioner eller etniciteter, så viser tal fra bl.a. Københavns Medborgerskabsundersøgelse³ og Det Nationale Integrationsbarometer⁴, at unge med etnisk minoritetsbaggrund på stort set alle parametre er mere udsatte for negativ social kontrol sammenlignet med andre unge.

Udgangspunkt

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har siden 2013 haft en indsats til tidlig forebyggelse af negativ social kontrol. Indsatsen har gennemgående haft fokus på at modvirke negativ social kontrol på gruppeniveau i følgende tre spor: Oplysning til børn og unge om rettigheder og handlemuligheder; opkvalificering af kommunalt frontpersonale; inddragelse af forældre gennem samarbejde med civilsamsfundsaktører. Indsatsen på *gruppeniveau*, som bl.a. er tilrettelagt på baggrund af anbefalinger fra en ekspertgruppe nedsat i 2017⁵, blev i 2021 suppleret med et beskæftigelsesrettet spor på *individniveau* gennem etablering af indsatsen 'social kontrol-vejledere', som skal styrke kompetencen på jobcentret til at identificere og handle på tegn på negativ social kontrol som barriere for etniske minoritetskvinders beskæftigelse. Den beskæftigelsesrettede indsats blev igangsat på baggrund af en kortlægning, der viser, at hver tredje jobcentermedarbejder har været i kontakt med etniske minoritetskvinder, der direkte har givet udtryk for pres fra familie eller omgangskreds ift. ikke at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.⁶

Formål og opdrag

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har således igennem en flerårig periode oparbejdet solid erfaring med indsatser til forebyggelse af negativ social kontrol. Der er imidlertid tale om et relativt nyt fagområde, der fortsat er under udvikling, og som løbende kvalificeres af viden fra forskning og erfaringer fra praksis.

Ekspertgruppens konkrete opdrag bliver at bidrage med fagligt opdateret ekspertviden, som kan anvendes som led i et serviceeftersyn af eksisterende indsatser. Dette med henblik på nytænkning og justering af den samlede indsats, hvor der viser sig et behov.

Der lægges følgende principper for ekspertgruppens arbejde:

- Ekspertgruppens bidrag skal ske med afsæt i følgende forståelse af negativ social kontrol: Når den enkelte underlægges så stærk en begrænsning af sine handlemuligheder og selvbestemmelse, at det bliver 1) et brud på rettigheder, 2) fører til

krænkende adfærd, der er egnet til utilbørligt at styre den anden, **herunder ved udøvelse af negativ social kontrol**, straffes for psykisk vold med bøde eller fængsel indtil 3 år."

³ Københavns Kommunes Medborgerskabsundersøgelse, 2021

⁴ Det nationale Integrationsbarometer, 2022

⁵ Anbefalinger fra ekspertgruppen til forebyggelse af social kontrol, 2017

⁶ Social kontrol som barriere for etniske minoritetskvinders beskæftigelse i Københavns Kommune, 2020

mistrivsel og 3) bliver en hindring for at deltage i samfundet som aktiv og fuldgyldig borger

- Ekspertgruppens anbefalinger skal målrettes københavnere, som er særligt berørte af negativ social kontrol (dvs. både udsatte og udøvere) samt fagpersoner i berøring med målgruppen (lærere, pædagoger, sagsbehandlere, jobkonsulenter, boligsociale medarbejdere mv.)
- Ekspertgruppens anbefalinger til indsatser skal ligge inden for Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens ressort (dvs. have et klart beskæftigelses- eller integrationsperspektiv)
- Ekspertgruppens anbefalinger skal have et bredt forebyggende sigte
- Ekspertgruppen skal dermed ikke formulere anbefalinger til foregribende og indgribende indsatser på individniveau (fx foranstaltninger som følge af underretninger på børn, efterværn ifm. krisecenterophold for kvinder mv.), idet indsatser på disse niveauer henhører under Socialforvaltningen
- Ekspertgruppens anbefalinger skal ligge inden for kommunens ansvarsområde (fx jobcenter, skoler, daginstitutioner) og ikke omhandle opgaver/områder, som varetages af staten (fx politi og universiteter), regionerne (sygehuse, psykiatri og sygesikring mv.) eller andre kommuner

Mødekadence og organisering

Ekspertgruppen afholder tre møder i løbet af første halvår 2023. Ekspertgruppen nedsættes formelt i februar, hvor ekspertgruppen skal indkredse 2-3 fokusområder, som den vil arbejde videre med på de to efterfølgende møder. Ekspertgruppens arbejde skal munde ud i anbefalinger til 1) justering af nuværende indsatser og 2) mulige nye fokusområder og indsatser, som kan indgå i handleplanen for 2024-26.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen varetager sekretariatsbetjeningen af ekspertgruppen, herunder den skriftlige opsamling på ekspertgruppens input/anbefalinger, som herefter forelægges Beskæftigelses- og Integrationsudvalget til politisk behandling medio 2023.

Ekspertgruppen mødes herefter en gang årligt i 2024-26 med henblik på løbende opfølgning på handleplanens indsatser. Der vil være mulighed for at indlægge kortere ad hoc møder, hvis ekspertgruppen ser behov herfor.

Ekspertgruppens sammensætning

Ekspertgruppen sammensættes bredt af forskere, praktikere og NGO'er med viden og ekspertise om negativ social kontrol og beslægtede fagområder. I sammensætningen af ekspertgruppen er der lagt vægt på, at medlemmerne tilsammen kan bidrage med forskningsbaseret såvel som praksisbaseret viden på området. Ekspertgruppen ledes af en forperson, som ligeledes fungerer som mødeleder på ekspertgruppens møder.

Ekspertgruppen består af 17 medlemmer fra forsknings- og vidensinstitutioner, foreninger, NGOer, videnspersoner samt statslige og kommunale aktører.